

SCI-CONF.COM.UA

TOPICAL ISSUES OF THE DEVELOPMENT OF MODERN SCIENCE

**ABSTRACTS OF XI INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
JULY 1-3, 2020**

**SOFIA
2020**

TOPICAL ISSUES OF THE DEVELOPMENT OF MODERN SCIENCE

Abstracts of XI International Scientific and Practical Conference

Sofia, Bulgaria

1-3 July 2020

Sofia, Bulgaria

2020

UDC 001.1

The 11th International scientific and practical conference “Topical issues of the development of modern science” (July 1-3, 2020) Publishing House “ACCENT”, Sofia, Bulgaria. 2020. 256 p.

ISBN 978-619-93537-5-2

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Topical issues of the development of modern science. Abstracts of the 11th International scientific and practical conference. Publishing House “ACCENT”. Sofia, Bulgaria. 2020. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: sofia@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2020 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2020 Publishing House “ACCENT” ®

©2020 Authors of the articles

TABLE OF CONTENTS

1.	<i>Aliyarbayova A. A., Gasimov E. K., Rzayev F. H., Gahramanova M. M.</i> MORPHOLOGICAL ASSAY OF SPECIFICITY OF THE GINGIVITIS: ASEPTICAL INFLAMMATION.	7
2.	<i>Dmytriïeva O. I.</i> DETERMINING THE POSSIBILITIES OF APPLYING THE EUROPEAN EXPERIENCE OF TRANSPORT INFRASTRUCTURE REGULATION FOR THE CONDITIONS OF UKRAINE.	13
3.	<i>Gorodyska O., Kumanska Yu., Fedoruk I., Dubinskyi A.</i> ASSESSMENT OF SELECTED MATERIALS OF BUCKWHEAT ON DUTY RESISTANCE.	18
4.	<i>Honcharenko I.</i> DEVELOPMENT FEATURES OF THE INNOVATION ENTREPREUNERSHIP IN UKRAINE.	23
5.	<i>Marzec-Jóźwicka M.</i> THE UNDERSTANDING DIFFERENCES BETWEEN STUDENTS AS A WAY TO EFFECTIVE LEARNING AND SCHOOL COMMUNICATION. SELECTED ISSUES.	29
6.	<i>Stovolos N.</i> STATE MARKET REGULATION AND REGIONAL INTEGRATION.	39
7.	<i>Андрєєва О. В.</i> НОВІ КОМПОНЕНТИ І РІШЕННЯ ДЛЯ БЕЗПРОВІДНИХ КОМУНІКАЦІЙ ЦИФРОВОГО БУДИНКУ.	44
8.	<i>Бараненко Д. В.</i> ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНІВ ПОВ'ЯЗАНИХ З ДОМАШНІМ НАСИЛЬСТВОМ.	50
9.	<i>Берестовой А. М., Зинченко С. Г., Хлестова О. А., Берестовой И. О.</i> ОСНОВЫ ОЦЕНКИ ТРАНСПОРТА ЗАТВЕРДЕВАЮЩИХ ЖИДКОСТЕЙ ПРОМЫШЛЕННО-АГРАРНОГО КОМПЛЕКСА ПРИ НАЛИЧИИ МОРСКИХ ПЕРЕВОЗОК.	56
10.	<i>Бейзик О. С., Оринчак М. І., Войтович Я. Б.</i> ВПЛИВ СОЛЕЙ - ІНГІБІТОРІВ НА РЕГУЛЮВАННЯ ПОКАЗНИКА ФІЛЬТРАЦІЇ БУРОВИХ РОЗЧИНІВ НА МІНЕРАЛІЗОВАНИЙ ОСНОВІ.	66
11.	<i>Бойманов Ф. Х., Шопулатов И. Б., Шойимов Ш. У.</i> ЧЕРЕПНО-МОЗГОВАЯ ТРАВМА У ДЕТЕЙ-ПЕШЕХОДОВ ПРИ АВТОМОБИЛЬНОЙ ТРАВМЕ.	71
12.	<i>Бойманов Ф. Х., Гамидов Сеймур Шукур оглы, Мардонов Т. М.</i> ОСОБЕННОСТИ ПЕРЕЛОМОВ КОСТЕЙ НИЖНИХ КОНЕЧНОСТЕЙ У ПОСТРАДАВШИХ ПЕШЕХОДОВ ПРИ АВТОМОБИЛЬНОЙ ТРАВМЫ.	74
13.	<i>Великий Ю. Ю., Меламед В. А.</i> ВПЛИВ РЕКЛАМИ НА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ.	81

14.	Гринчак Н. А. СТРУКТУРУВАННЯ ЛАНЦЮГА ПОСТАВОК ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ.	89
15.	Зеленський В. М. ПРИПИНЕННЯ СТРОКОВОГО ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ ЗА ІНІЦІАТИВОЮ ПРАЦІВНИКА.	93
16.	Измайлова Г. Р., Габдрахманова К. Ф. ВОЗНИКНОВЕНІЕ ЕЛЕКТРОСЕЙСМИЧЕСКОГО ЭФФЕКТА В НАСЫЩЕННЫХ ПОРИСТЫХ СРЕДАХ ПРИ РАСПРОСТРАНЕНИИ АКУСТИЧЕСКИХ ВОЛН В НЕФТЯНОМ ПЛАСТЕ.	98
17.	Каиштан А. І., Каиштан (Григор'єва) О. В. КОМІСІЙНА ЕКСПЕРТИЗА В АДМІНІСТРАТИВНО - ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ: ПОНЯТТЯ ТА ПРОБЛЕМИ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ.	105
18.	Кравець В. П., Кравець С. В. ПІДГОТОВКА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ДО УСВІДОМЛЕНОГО БАТЬКІВСТВА В ЗАРУБІЖНІЙ ПЕДАГОГІЦІ ТА ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.	111
19.	Корнєєва Ю. В. ІНВЕСТИЦІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ КАТЕГОРІЇ ВЕЛИКІ ДАНІ.	122
20.	Коншина О. М. СТРУКТУРНИЙ ЕЛЕМЕНТ В ІСТОРИЧНІЙ АРХІТЕКТУРІ ТА ЙОГО ФОРМОУТВОРЕННЯ.	127
21.	Кузь Т. Г. ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ Т. Г. ШЕВЧЕНКА.	131
22.	Молодика А. О., Овсянко О. Л. ПРОБЛЕМНІ ЗАВДАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.	137
23.	Моргун О. А. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ НАУКОВОЇ ТЕОРІЇ.	141
24.	Олексін Ю. П. ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА НАВЧАННЯ ЯК ОДНА ІЗ ТЕХНОЛОГІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ.	151
25.	Пашко А. О. АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ЗАСУДЖЕНИХ ЖІНОК.	156
26.	Приснякова Л. М., Агапова И. Н. МАТЕМАТИЧЕСКАЯ МОДЕЛЬ ПОВЕДЕНИЯ ГОРНОРАБОЧИХ.	162
27.	Репко І. П., Красногорська В. В. РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ЗАСОБАМИ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ.	173

28.	<i>Севостьянов И. В., Подлипна М. П., Горбаченко А. А.</i> ОБОСНОВАНИЕ КОНСТРУКТИВНО - ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ПАРАМЕТРОВ ВИБРАЦИОННЫХ МАШИН ДЛЯ ПОВЕРХНОСТНОГО ВОССТАНОВЛЕНИЕ РАБОЧИХ ОРГАНОВ АГРЕГАТОВ.	179
29.	<i>Сербіненко Н. В., Крутько Є. В.</i> ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ РЕКЛАМИ НА СПОЖИВАЧІВ.	183
30.	<i>Смовженко Л. Г., Сорокина Н. В.</i> СУЧАСНІ МЕТОДИ І ПРИЙОМИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ.	189
31.	<i>Топчій Г. С.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВАННЯ МАЙБУТНЬОГО ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ В УМОВАХ ГЕНДЕРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ НГУ.	202
32.	<i>Фабрика А. А.</i> АНОМІЯ ТА ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.	211
33.	<i>Фарафонов Б. Я., Воронков М. И.</i> СЕМЕН ТИМОШЕНКО ТЕОРИЯ МОНТАЖА.	216
34.	<i>Хамраева Ё. Н., Амонов Мухаммад Отабек угли</i> ИЗУЧЕНИЕ СЛОЖНЫХ ПРЕДЛОЖЕНИЙ НА ПРОПЕДЕВТИЧЕСКОМ КУРСЕ РУССКОГО ЯЗЫКА В НАЦИОНАЛЬНОЙ ГРУППЕ.	226
35.	<i>Чернишова Т. В.</i> ВАЖЛИВІСТЬ ІННОВАЦІЙ В БІЗНЕСІ ТА МАРКЕТИНГУ.	231
36.	<i>Ядловська О. С.</i> ВИЗНАННЯ У СВІТОВІЙ СПІЛЬНОТІ ГОЛОДОМОРУ 1932-1933 РР. В УКРАЇНІ ЯК АКТУ ГЕНОЦИДУ.	236
37.	<i>Якименко С. І.</i> АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ОСНОВ СВІТОСПРИЙНЯТТЯ У ДІТЕЙ 5-8 РОКІВ.	242
38.	<i>Ярмак Т. В., Ленів З. П.</i> РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ СИНДРОМОМ ДАУНА В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ГРУПИ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.	247

УДК 371.035.9

ПІДГОТОВКА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ДО УСВІДОМЛЕНОГО БАТЬКІВСТВА В ЗАРУБІЖНІЙ ПЕДАГОГІЦІ ТА ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Кравець Володимир Петрович

доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки

Кравець Світлана Володимирівна

кандидат філософських наук, доцент кафедри теорії і

практики перекладу

Тернопільський національний педагогічний університет

Імені Володимира Гнатюка

м. Тернопіль, Україна

Анотація. Формування усвідомленого батьківства передбачає освітньо-операційну підготовку молоді. Молоді люди повинні мати певні компетентності, необхідні для реалізації репродуктивної та виховної функцій сім'ї. У вітчизняній школі цій проблемі приділяється недостатня увага, в той час як у багатьох країнах світу існують сотні різноманітних учбових програм, орієнтованих на підготовку школярів до виконання материнських та батьківських функцій. В статті проаналізовано досвід практичної реалізації таких програм в провідних країнах світу. Показано розмаїття підходів до організаційних форм, змісту програм та технологій формування майбутнього батьківства: обов'язкові і факультативні, загальнодержавні і регіональні, стабільні і варіативні, самостійні чи як модуль, з оцінками і без, спільні для обох статей і гендерно-орієнтовані, з використанням традиційних підходів та інноваційно-інтерактивних технологій.

Ключові слова: материнство, батьківство, прокреативна підготовка, батьківська освіта, перинатальна педагогіка, мультидисциплінарний підхід, метод імітації

Серед численних аспектів підготовки школярів до сімейного життя виділяється формування усвідомленого батьківства, через яке реалізується потреба мати дітей, прагнення бути батьками. В зарубіжних країнах нагромаджений різноманітний досвід запровадження численних учбових програм батьківської підготовки в роботу загальноосвітніх закладів освіти. Не все, мабуть, можна перенести на вітчизняний ґрунт, але і в змістовому наповненні цих програм і в методах формування майбутніх батьків є чимало інноваційних елементів, котрі можуть збагатити педагогічну скарбничку української школи. До вивчення проблеми підготовки школярів до виконання материнських і батьківських функцій в рамках підготовки до сімейного життя в окремих країнах зверталось низка вітчизняних педагогів. Н. Левчик вивчала вирішення проблеми у Великій Британії, Л.Яворська – у США, І. Даценко – у Польщі, І. Гречин, Л. Ковальчук та Т. Паничок – у Німеччині. Але цілісного порівняльного підходу до даної непростой проблеми нами не відзначено.

Зменшення народжуваності, низький рівень репродуктивної та контрацептивної культури, послаблення репродуктивного здоров'я підлітків і молоді, притуплення почуття особистої відповідальності – ці та інші чинники виступають серйозними детермінантами дослідження цього феномену в зарубіжних країнах. Гостра необхідність впровадження програм із підготовки учнівської молоді до майбутнього батьківства у навчальний процес школи, на думку більшості вчених Європи і США зумовлена, насамперед, кризою сучасної сім'ї як найважливішого інституту соціалізації особистості (низька народжуваність, виховання дітей матерями-одиначками, конфліктність у батьківсько-дитячих стосунках, зростання кількості розлучень, неповних сімей та громадянських шлюбів, жорстокість та зневага до дітей тощо).

У своєму дослідженні автори статті вирішили обмежитись найрозвиненішими системами формування материнства/батьківства, які, по-перше, є орієнтиром для інших країн, а , по-друге, можуть бути використані у вітчизняній педагогічній практиці. Співробітники наукового центру гендерної освіти та виховання молоді, що створений Тернопільським педуніверситетом та НАПН

України, досліджували проблему підготовки школярів до відповідального батьківства в європейських країнах та США.

Підкреслюючи необхідність підготовки молоді до виконання функцій відповідального батьківства та доцільність опрацювання курсу у стінах школи, Д. МакДермотт зазначає: “ Курси з батьківства мають розпочинатися вже в початковій школі, але не пізніше підліткового віку” [1, с. 14]. В школах США, наприклад, діють сотні програм, орієнтованих на формування майбутнього материнства і батьківства. Це, передовсім, такі як “Батьки на стадії формування”, “З батьком – по-іншому”, “Основи співчуття”, “Розвиток навичок виховання”, “Розвиток дитини, батьківство, і розвиток батьків”, “Повноваження для батьків” та низка інших. Обов’язковий мінімум знань включає фізіологічні і психологічні аспекти вагітності і пологів, а також догляд за новонародженим. Звідси - першочергове завдання, що постає перед педагогами: передача молодому поколінню вичерпної сукупності необхідних знань та практичного досвіду щодо материнства/батьківства.

Здійснюючи прокреативну підготовку), американська педагогіка (Д.Баумрінд, Л.Вендерсмен, Н.Картер, І.Мур, К.Норріс, У.Бронфенбренер, Д.МакДермот, М.Мієдзіан, Е.Пусе, С.Шевріє, Х.Хіф та ін.) акцентує увагу на правилах догляду за дітьми різного віку та принципах побудови безпечного середовища (правила харчування, дотримання гігієни та регулярного медичного огляду, профілактика захворювань, проведення різноманітних щеплень тощо). З метою прийняття своєчасного рішення про народження дитини, школярі знайомляться з віковими етапами розвитку дитини, основами перинатальної педагогіки, роллю батьків у задоволенні актуальних фізичних, психологічних, когнітивних, емоційних та соціальних потреб дитини [2, с. 39].

Обговорення включає також проблему вибору, що виникає в результаті безпліддя, генетичних факторів і вроджених вад; і витрати, пов’язані з батьківством. Особлива увага приділяється питанням підготовки до зустрічі новонародженої дитини, коригування своєї поведінки з її появою в домі (доходи, освітні плани, час дозвілля, час для сну і міжособистісні стосунки, в

тому числі секс). Учні повинні знати характеристики новонароджених: зовнішній вигляд, медичні тести для оцінки нормальності, особливості поведінки дитини, емоційні та фізичні потреби дитини тощо. Школярі вправляються в навичках прийняття батьківських рішень. Особливо ефективним є використання в даному курсі прогностичного методу: школярам пропонують скласти розповідь про себе, в якій вони мають зазначити найважливіші події; з їх минулого та описати власне майбутнє, акцентуючи увагу на етапі народження власної дитини.

На увагу вітчизняних педагогів та науковців заслуговує американський досвід запрошення на заняття з підготовки молоді до прокреативної діяльності батька чи матері з дитиною, що забезпечує глибше засвоєння системи знань із розвитку дитини та формування необхідних практичних умінь і навичок [2]. Візити батьків із дитиною впроваджують метод проектів. Учні спостерігають за поведінкою запрошених батьків та дитини; на основі отриманих теоретичних знань планують ключові зміни в організмі дитини та перевіряють і оцінюють власні припущення через місяць, під час наступного візиту.

Для того, щоб прийняти усвідомлене рішення про батьківство, в США та Німеччині школярам пропонують курси “Подумай! Перед тим, як зважитися на дитину!” (США) та «Час роздуми про дітей» (Німеччина), які сприяють усвідомленню школярами щоденних батьківських обов’язків та відповідальності за догляд дитини. Особливістю цієї програми є проєкт імітації батьківства із застосуванням дитини-робота, тамагочі (комп’ютеризованого малюка, імітатора немовляти). “Малюк”, як і справжнє немовля, позбавляє підлітків сну, руйнує їх соціальне життя і прив’язує до себе. Графік поведінки дитини-імітатора максимально наближений до специфіки поведінки живої дитини. Головна мета програми - допомогти підліткам краще зрозуміти всю повноту відповідальності та зобов’язань батьківства. Таке комп’ютеризоване навчання опікунських навичок відволікає учнів від грубого, жорстокого ставлення і сприяє позитивним емоційним зв’язкам, агуканню, співу до дитини тощо. Щоправда, дослідники відзначають, що

значна частина дівчат-підлітків, які отримали в подарунок цю ляльку-застереження, вже через день-другий повертають її в магазин [2;3].

Велику увагу підготовці школярів до майбутнього материнства та батьківства приділяють і педагоги Великої Британії Н.Нодінгс, М.Прінгл, Дж.Пух, К.Хенвуд та інші. У Британії вважається, що підготовка до батьківства має стати доступною для кожного юнака і кожної дівчини, незважаючи на їхні розумові здібності. На жаль, дослідження Т.Графтон показало поширеність традиційних поглядів молоді на виконання жінкою перш за все материнського обов'язку, ролі виховательки та домогосподарки. Проте простежувалась незначна частина ліберальних поглядів: юнаки почали цікавитись питаннями догляду за дитиною, вибирали освітню програму з батьківства. Т.Графтон звернув увагу на той факт, що здебільшого такі курси обираються дівчатами і рідко юнаками [4, с. 48].

У найбільш розробленій та прийнятій всіма британськими школами навчальній програмі «Підготовка учнів середньої школи до батьківства», формування майбутніх батьків стала невід'ємною складовою шкільної програми. При цьому варто відзначити мобільність шкільних програм з батьківства. Якщо програми кінця ХХ ст. були дещо ідеалізованими і стереотипізованими, то сьогодні вони є більш реалістичними, відповідають вимогам часу. У змісті програми є оволодіння учнями необхідними навичками для побудови та розвитку успішних подружніх та сімейних стосунків; набуття соціальних і комунікативних навичок; отримання знань про розвиток та потреби дитини на різних вікових етапах її становлення у процесі різних видів діяльності (гра, навчання та спілкування); забезпечення учням реальних можливостей для набуття необхідних батьківських компетентностей за програмами різного рівня; усвідомлення причини «хорошої» та «поганої» поведінки, змін у взаємовідносинах «батьки-діти».

Н.Левчик в своєму дослідженні [5, с.96-97] дала детальну характеристику двом програмам, запропонованих провідними британськими експертами для їх впровадження. Одна з них - «Як набути батьківських навичок», авторами якої є

консультанти і викладачі предметів «домашня економіка» і «дитячий розвиток» Анжела Гудвін та Дженні Патрік побудована за тематичними напрямками. До неї включені наступні теми: "Батьківські взаємини і ролі", "Планування батьківства", "Поведінка подружжя до народження дитини", "Турбота про новонароджену дитину", "Особливості батьківського догляду за малюками", "Скільки коштує малюк?", "Виховуємо у грі", "Як добре бути батьками!" тощо. Модуль із підготовки до батьківства був введений і у зміст предмета "Особистісна та соціальна освіта" (Велика Британія) для старшокласників, який охоплював такі блоки: ознайомлення із основами перинатальної педагогіки, стилями батьківського виховання, ведення здорового способу життя тощо [6]. Практичні заняття проводяться таким чином: здійснюються візити до центрів матері та дитини, де лікарі розповідають про належний догляд за дітьми; учням надається право проводити практичні заняття з дітьми дошкільного віку. Перед візитом у дитячий садочок учні ретельно готувалися, ознайомлюючись із відповідним теоретичним матеріалом, наданим їм у вигляді друкованих матеріалів, брошур та посібників, які розроблялися дошкільною асоціацією педагогів-вихователів та навчальними ресурсними центрами [7]; відбувається перегляд відео про підліткову вагітність та шкідливість абортів; запрошуються на заняття з підготовки молоді до прокреативної діяльності батька чи матері з дитиною, що забезпечує глибше засвоєння системи знань із розвитку дитини та формування необхідних практичних умінь і навичок, ознайомлення з радощами і труднощами батьківства; учням обох статей пропонується волонтерська практика у дитсадках. Вчителі допомагають учням набувати різних практичних навичок, як-от: виготовляти іграшки для дитячих садків.

Своєрідно ведеться підготовка школярів до виконання батьківських функцій в школах Німеччини. Дослідженню батьківства/материнства як соціально-культурного феномену присвячено праці німецьких вчених Е. Бурхардт (1999), С. Гайса (1998), К. Еченберг(1994), Н. Клюге (1996), М. Текстор (2002), К. Штарке (2001) та ін. В структурі навчальних програм німецької гімназії є блок, присвячений відповідальному батьківству та азам перинатальної

педагогіки (підготовка до вагітності; захист ненародженого життя; соціальна і приватна допомога для вагітних, сімей, матерів й дітей; біологічні основи вагітності; дотримання здорового способу життя під час вагітності, підготовка до народження дитини;

потреби маленької дитини; охорона материнства) [8, с. 46-48].

З метою формування усвідомленого батьківства в німецьких школах значна увага приділяється ознайомленню школярів із протизаплідними засобами. Не випадково, контрацептивна культура німецької молоді в цілому хороша. Тема «Контрацепція» згідно з рішенням федеративного Конституційного суду передбачена в учбових планах усіх земель. Німецькі фахівці вважають, що підліткова контрацепція повинна відповідати наступним вимогам: висока ефективність; безпечність для здоров'я; зручність у застосуванні; доступність для придбання.

У переважній більшості німецьких федеральних земель теми з підготовки до відповідального батьківства використовується мультидисциплінарний підхід. Аналізуючи досвід Німеччини, І. Гречин показує, як він реалізується в німецькій школі. Наприклад, в основній школі на заняттях з соціології/політики та економіки розглядаються теми: «Планування та оформлення бюджету молоді родини» (7 клас), «Рівноправ'я» (10 клас). У реальній школі подаються теми «Економіка молоді сім'ї» (9 клас) та «Рівноправ'я у ЗМІ» (10 клас). На уроці історії проводяться історичні екскурси батьківсько-дитячих взаємин, «епох батьківства-дитинства» («Зародження підготовки до батьківства», «Роль батька у вихованні дітей в історичній ретроспективі» тощо). На уроці мистецтва в основній та реальній школах при поданні теми «Батьківство/материнство та форми його вираження» здійснюється дискусійне обговорення з учнями різних поглядів вчених на батьківство/материнство, виховання дітей в сім'ї та поза нею. Для старшокласників гімназії практикуються мультикультурний та варіативний підхід через диференційованість навчальних тем. На уроках біології обговорюються важливі аспекти прокреативної підготовки, а саме: ознайомлення з основами

перинатальної педагогіки та психології, термінологією, початком зрілого та статевого життя, біологічними основами вагітності, особистої гігієни під час вагітності, дотримання здорового способу життя під час вагітності, інформацією про фізіологічний та психологічний розвиток дитини тощо [3].

У французькій педагогіці батьківство визначається трьома типами факторів:

- потребами розвитку дитини: потребує прийняття, поваги та любові в її індивідуальності, потребі здоров'я, освіти, емоційному та поведінковому розвитку, ідентичності, соціальній та сімейній підтримці;
- ресурсами та здібностями батьків, щоб забезпечити основний догляд та безпеку дітей, забезпечити емоційну теплоту, стимулювати дитину, направляти та забезпечувати межі поведінки;
- сімейними та екологічними факторами: як і чому родина живе, умови життя, зайнятість, прибутки, соціальна інтеграція, ресурси громад [9]

У програмі «Постійна турбота про життя кожної дитини», Монреальський молодіжний центр (Канада) визначає 8 батьківських навичок або здібностей, необхідних для:

- задоволення основних потреб дитини (діста, охорона здоров'я, сон);
- демонстрування емоційного ставлення та прихильності (присутність, доступність, увага і реакція на сигнали дитини);
- формування позитивного ставлення до дитини (валоризація її якостей, демонстрація прихильності та тепла, інтерес до діяльності дитини);
- розуміння індивідуальних особливостей (визнання конкретних потреб дитини, прийняття відмінностей);
- грамотного виконання батьківської ролі (не змушувати дитину брати на себе надмірні обов'язки або труднощі, справедливо ставитися до всіх своїх дітей);
- створення адекватного життєвого середовища (безтурботний сімейний клімат, правила життя та чіткі межі, засоби винагороди та належне покарання);
- сприяння соціалізації дитини (допомога та заохочення стосунків дитини з іншими);

- задоволення інтелектуальних та освітніх потреб дитини (стимулювання дитини, розвиток смаку досліджень) [10, С. 220].

Аналіз тематики занять польської програми «Освіта для сімейного життя», проведений в дисертаційному дослідженні І.Даценко (2008), показує, що тут значна увага приділяється пренатальному вихованню, результатом якого має бути народження дитини, фізично здорової і психологічно готової до розвитку нових зв'язків зі світом. Не залишилися поза увагою також пошуки шляхів морального та фізичного оздоровлення підлітків, сексуальне та статеве виховання. Програмою передбачено формування базових компетентностей у сфері безпечної життєдіяльності і здорового способу життя, організації активного відпочинку і вільного часу, реабілітації і корекції здоров'я [11].

За структурою програми з підготовки до батьківства поділяються на обов'язкові, варіативні, допоміжні та спеціальні. Обов'язковість чи варіативність курсу визначається країною, регіоном (штатом, федеральною землею, провінцією чи графством) чи навіть конкретною школою. Наприклад, у штаті Нью-Йорк цей предмет є обов'язковим до закінчення школи, а у Каліфорнії – рекомендованим. Але у більшості випадків той чи інший курс з підготовки до виконання батьківських обов'язків у школі є факультативним. Припису щодо кількості навчальних годин чи кількості кредитів, необхідних для підготовки до батьківства, в школах не існує. Пропозиції щодо курсів та розміщення їх в навчальному розкладі можуть змінюватися відповідно до потреб учнів та вимог місцевого навчального плану до закінчення навчального закладу. Курс, зазвичай, носить локальний характер і не має всезагального державного оцінювання. Школи несуть відповідальність за гарантування та отримання учнями належних знань із батьківської освіти [12].

Курс із батьківства може викладатися як самостійний, так і бути модульним компонентом, складовою у змісті обов'язкових навчальних предметів. Так, деякі теми опрацьовуються під час вивчення основних шкільних предметів, як-от “Основи безпеки життєдіяльності дитини”, “Здоровий спосіб життя”, “Валеологія” та ін. В початкових класах, наприклад, суспільні науки можуть об'єднати з

вивченням методів батьківства в різних культурах; читання матеріалу може охоплювати вибрану літературу, яка включає теми батьківства. Батьківська освіта може також бути частиною таких предметів, як історія, мистецтво і музика. Підготовка до батьківства у старших класах може інтегруватися у різні дисципліни і є навіть успішною в досить непередбачуваних сферах (наприклад, англійська як друга мова). Крім того, позакласна та позашкільна діяльність ініціюється релігійними та громадськими організаціями. Викладання курсів передбачає мультикультуральний підхід, оскільки в школах вчать діти різних рас, етносів, націй. Вони можуть проводитися окремо для дівчат і окремо для хлопців.

Крос-культурне дослідження підготовки школярів до усвідомленого батьківства дає змогу глибше проаналізувати її проблеми та перспективи в Україні, виокремити перспективні напрями її імплементації у навчально-виховний процес національної школи, а саме: проведення статево просвітницької роботи у дошкільних закладах як складової підготовки до майбутнього батьківства; формування морально-психологічної готовності учнів до виконання батьківських функцій; ознайомлення школярів з основами перинатальної педагогіки та психології в процесі тренінгів; активне залучення юнаків до участі в заняттях з батьківства; створення мережі навчальних центрів для перепідготовки вчителів на курсах підвищення кваліфікації у межах неперервної освіти дорослих тощо.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. McDermott, D. Theory and rationale for parenting education in schools [Електронний ресурс] / D. McDermott. – 2002. – Режим доступу : <http://www.parentingproject.org/theory.htm>. (13.05.2019).
2. Яворська Л. Підготовка молоді до сімейного життя в США//Статева соціалізація та підготовка учнівської молоді до сімейного життя у педагогіці та шкільній практиці зарубіжних країн. – Тернопіль: ТзОВ “Видавництво Астон, 2009. – 206 с.
3. Гречин І. М. Підготовка учнівської молоді до виконання батьківських

- обов'язків у Німеччині : дис. ... пед. наук : 13.00.07 / Ірина Михайлівна Гречин. – Тернопіль, 2012. – 166 с.
4. The preparation for Parenthood Curriculum in Five Secondary Schools, paper presented to BERA Annual Conference, St Andrews, September / T. Grafton [et al.]. – [S. l.: s. n.], 1982. – 273 p.
5. Левчик Н. С. Підготовка учнівської молоді до виконання батьківських обов'язків у США та Великій Британії: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Наталія Стефанівна Левчик. – Тернопіль, 2010. – 180 с.
6. . David K. Personal and Social Education in Secondary Schools / K. David. – London: Longman, 1982. – 192 p
7. Reich W. Die sexuelle Revolution. – Frankfurt am Main? 1969. – 246 s.
8. Burchardt E. Identität und Studium der Sexualpädagogik / Eva Burchardt. – Frankfurt am Main, 1999. – S. 316.
9. Кузнецов А. Проблемы полового воспитания в современной французской педагогике. – Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. – М., 1977. – 23 с.
10. Кравець В.П. Підготовка учнівської молоді до сімейного життя в зарубіжній школі та педагогіці: історія і сучасність: монографія. Тернопіль: ТНПУ, 2019. 256 с.
11. Даценко І. М. Підготовка учнівської молоді до життя в сім'ї у республіці Польща : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Ірина Миколаївна Даценко. – Тернопіль, 2008. – 18 с.
12. Learning Standards for Health, Physical Education and Family and Consumer Sciences at Three Levels [Електронний ресурс] / NYSED – New York State Education Department. EMSC. – Режим доступу : <http://www.emsc.nysed.gov/sss/Parenting/parentingqa.html> (13.05.2019).